

Gemeente Langedijk

Accountantsverslag over het boekjaar 2018

**Aan de leden van de gemeenteraad
van de gemeente Langedijk
Postbus 15
1723 ZG NOORD-SCHARWOUDE**

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2018. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van onze werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2018, en voor het beoordelen van de financiële positie van uw gemeente.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 gecontroleerd.

Datum: 28 juni 2019

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de gemeente Langedijk.

**Onderwerp:
Accountantsverslag 2018**

Wij zullen deze rapportage tijdens de bijeenkomst op 19 juni 2019 a.s. graag met uw auditcommissie bespreken en eventuele vragen die er zijn, beantwoorden.

**Ons kenmerk:
30002001-01**

Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2018. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Met vriendelijke groet,
Astrium Overheidsaccountants B.V.

drs. R.A.D. Knoester RA

INHOUDSOPGAVE

1. Kernpunten van de controle
2. Decentralisaties overheid
3. Grondexploitaties
4. Voorzieningen
5. Analyse vermogen en resultaat
6. Interne beheersing
7. Vennootschapsbelasting
8. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole

Bijlagen

- A: Niet-gecorrigeerde controleverschillen
- B: Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening
- C: Disclaimer en beperking in gebruik

1 KERNPUNTEN VAN DE CONTROLE

1.1 Controleverklaring	De jaarrekeningcontrole is uitgevoerd zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging. Wij hebben onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de processen binnen de gemeente en de jaarrekening zelf uitgevoerd in het voorjaar 2019. De uitgevoerde werkzaamheden hebben geresulteerd in een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2018 zowel voor de getrouwheid als voor de rechtmatigheid. Deze controleverklaring hebben wij u op 28 juni 2019 separaat toegezonden.
1.2 Reikwijdte van de controle	Met de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2018. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Er is gedurende het verloop van de controle over 2018 op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2018 voldoende voor de doelstelling van onze controle.
1.3 Vermogen en resultaat	Het gerealiseerd resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt € 1.266.000 positief versus een begroot resultaat (na wijziging) van € 2.037.000 positief. In hoofdstuk 5 gaan wij nader in op het resultaat en de ontwikkeling van het (weerstand)vermogen. In de jaarrekening (hoofdstuk 'Toelichting baten en lasten per programma') heeft het College de belangrijkste wijzigingen toegelicht.
1.4 Onafhankelijkheid	<ul style="list-style-type: none">• Astrium Overheidsaccountants B.V. (hierna: Astrium) is onafhankelijk van de gemeente Langedijk en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid.• Ons zijn geen relaties bekend tussen Astrium en de gemeente Langedijk, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.• Bijlage B bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid.

1.5 Sociaal Domein	<p><u>Kosten jeugdwet en WMO nieuwe taken</u> Inzake de kosten Jeugdwet en de WMO nieuwe taken ontvangt de gemeente Langedijk productieverantwoordingen van zorgaanbieders welke voor een groot deel zijn voorzien van een controleverklaring. Vervolgens heeft de gemeente de afstemming gezocht met de zorgaanbieders en gebruik gemaakt van finale kwijting. Bij de afwikkeling van de controle heeft er nagenoeg een volledige finale kwijting plaatsgevonden met de zorgaanbieders. Bij de afronding van onze werkzaamheden resteert geen onzekerheid voor jeugdzorg en WMO die in de foutevaluatie meegenomen zou moeten worden.</p> <p><u>PGB-budget</u> De gemeente Langedijk heeft de totale kosten inzake de PGB budgetten gebaseerd op de schatting van de SVB. Op basis van een opgave vanuit het SVB is er vanuit hun accountantscontrole een maximale onzekerheid van € 401.400 voor WMO en € 103.350 voor jeugd van de gemeente Langedijk. Deze onzekerheid is meegenomen in het overzicht niet-gecorrigeerde controleverschillen (zie bijlage A).</p>																								
1.6 Grondexploitaties	<p>De gemeente Langedijk heeft de exploitatieberekeningen van de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening 2018 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld of de uitgangspunten aanvaardbaar zijn.</p> <p>De waarde van de balanspost voorraden per eind 2018 in de balans van de gemeente Langedijk bedraagt € 28,3 miljoen. De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden is als volgt opgebouwd:</p> <table border="1" data-bbox="539 810 1980 1059"> <thead> <tr> <th>(bedragen x € 1.000)</th> <th>Saldo van gerealiseerde kosten en opbrengsten</th> <th>Genomen verlies</th> <th>Boekwaarde (x € 1.000)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Westerdel</td> <td>18.869</td> <td>2.987</td> <td>15.882</td> </tr> <tr> <td>Sint Maarten</td> <td>284</td> <td>0</td> <td>284</td> </tr> <tr> <td>Breekland fase I</td> <td>12.773</td> <td>840</td> <td>11.933</td> </tr> <tr> <td>Dr. Wilminkstraat fase II</td> <td>190</td> <td>0</td> <td>190</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>32.116</td> <td>3.827</td> <td>28.289</td> </tr> </tbody> </table> <p>Onze conclusie is dat wij kunnen instemmen met de schattingen die door het college zijn gemaakt bij de actualisatie van de complexen en daarmee ook met de uitkomsten van deze actualisatie. In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op de controle alsmede de uitkomsten daarvan inzake de grondexploitaties.</p>	(bedragen x € 1.000)	Saldo van gerealiseerde kosten en opbrengsten	Genomen verlies	Boekwaarde (x € 1.000)	Westerdel	18.869	2.987	15.882	Sint Maarten	284	0	284	Breekland fase I	12.773	840	11.933	Dr. Wilminkstraat fase II	190	0	190	Totaal	32.116	3.827	28.289
(bedragen x € 1.000)	Saldo van gerealiseerde kosten en opbrengsten	Genomen verlies	Boekwaarde (x € 1.000)																						
Westerdel	18.869	2.987	15.882																						
Sint Maarten	284	0	284																						
Breekland fase I	12.773	840	11.933																						
Dr. Wilminkstraat fase II	190	0	190																						
Totaal	32.116	3.827	28.289																						
1.7 Voorzieningen	<p>Toereikendheid van voorzieningen, zoals opgenomen in de jaarrekening, is een belangrijk toetspunt in onze controle. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden die de</p>																								

verslaggingswetgeving voor de gemeente (BBV) daaraan stelt. Onze conclusie is dat een adequate onderbouwing aanwezig is voor de voorzieningen, waaruit blijkt dat de voorzieningen toereikend zijn.
In hoofdstuk 4 gaan wij nader in op de controle van de voorzieningen en geven wij enkele aandachtspunten.

1.8 Goedkeurings- en rapporteringstolerantie

De materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2018 is € 704.000, gebaseerd op de gerealiseerde cijfers over 2018 en conform de bepalingen in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO).

Deze materialiteit vloeit voort uit het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol, hetgeen voldoet aan de wettelijk voorgeschreven minimumvereisten.

Goedkeuringstoleranties		
Fouten	1% van de totale lasten	€ 709.000
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 2.127.000
Rapporteringstoleranties		
Fouten		€ 50.000
Onzekerheden		€ 50.000
Realisatie fouten en onzekerheden	Getrouwheid	Rechtmatigheid
<i>Zie bijlage A van deze rapportage</i>		
Fouten	€ 0	€ 0
Onzekerheden	€ 657.750	€ 657.750

2 DECENTRALISATIES OVERHEID

2.1 Bevindingen sociaal domein	<p>Het college van de gemeente Langedijk is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening. Bij het sociaal domein is de gemeente echter afhankelijk van diverse partijen, zoals de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en tal van zorgaanbieders. Om verantwoording af te kunnen leggen over de lasten die samenhangen met het sociaal domein is de gemeente daarom afhankelijk van het verkrijgen van betrouwbare verantwoordingsinformatie van deze partijen. Dit uit zich in de volgende bevindingen:</p> <p><u>Verstrekking van de persoonsgebonden budgetten (PGB's):</u> Net als in voorgaand jaar blijkt uit de informatie die door de accountant van de SVB is afgegeven, dat er geen volledige zekerheid kan worden verkregen omtrent de geleverde zorg in de vorm van PGB's. Om deze reden is het volledige bedrag van de door de SVB aan zorgaanbieders betaalde kosten voor inwoners van de gemeente Langedijk in 2018 overeenkomstig voorgaande jaren als onzekerheid in de controle aangemerkt. De onzekerheid bedraagt € 504.750.</p> <p><u>Zorg in natura jeugd en WMO</u> De gemeente Langedijk is zelf verantwoordelijk voor het verzamelen en analyseren van de verantwoordingsinformatie (productieverantwoordingen en controleverklaringen) van regionaal ingekochte jeugdzorg en WMO. De gemeente heeft hiervoor afspraken gemaakt over de wijze waarop en het tijdstip van het aanleveren van deze verantwoordingsinformatie. Vervolgens heeft de gemeente de afstemming gezocht met de zorgaanbieders en gebruik gemaakt van finale kwijting. Bij de afwikkeling van de controle heeft er nagenoeg volledige finale kwijting plaatsgehad met de zorgaanbieders en resteert er geen onzekerheid voor zowel jeugdzorg als WMO.</p>
2.2 Eigen bijdrage CAK	<p>Cliënten zijn op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK is om o.a. privacy redenen beperkt en daarom ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen. De gemeente Langedijk heeft deze onzekerheid conform landelijke afspraken in de jaarrekening toegelicht. Deze onzekerheid nemen wij (conform landelijke afspraken) niet mee in de foutevaluatie.</p>

3 GRONDEXPLOITATIES

3.1 Samenvatting	<p>Wij hebben de grondexploitatie 2018 beoordeeld en onze bevindingen zijn in deze paragraaf opgenomen. Samenvattend concluderen wij:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) De gemeente Langedijk heeft voor alle BIE (bouwgronden in exploitatie) een individueel en geactualiseerd exploitatieplan opgesteld; 2) Er zijn door de Raad in 2018 géén grondexploitaties geopend of afgesloten; 3) In 2018 is voor € 50.000 winst genomen op de exploitatie ‘Sint Maarten’ op basis van de ‘percentage of completion (POC)’ methode. 																																				
3.2 Projectbegroting	<p>De gemeente Langedijk heeft evenals voorgaande jaren projectbegrotingen opgesteld die inzicht geven in de verwachte kosten en opbrengsten per project. Wij zijn van mening dat de projectbegrotingen zijn gebaseerd op valide uitgangspunten.</p>																																				
3.3 Ontwikkeling grondexploitaties in 2018	<p>De bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties) van de gemeente hebben zich in 2018 als volgt ontwikkeld:</p> <table border="1" data-bbox="479 783 1832 1062"> <thead> <tr> <th>Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)</th> <th>Beginbalans 1 januari 2018</th> <th>Mutaties 2018</th> <th>Boekwaarde 31 december 2018</th> <th>Verliesvoorziening</th> <th>Eindbalans 31 december 2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Westerdel</td> <td>22.564</td> <td>(3.695)</td> <td>18.869</td> <td>2.987</td> <td>15.882</td> </tr> <tr> <td>Sint Maarten</td> <td>409</td> <td>(125)</td> <td>284</td> <td>0</td> <td>284</td> </tr> <tr> <td>Breekland fase I</td> <td>13.332</td> <td>(559)</td> <td>12.773</td> <td>840</td> <td>11.933</td> </tr> <tr> <td>Dr. Wilminkstraat fase II</td> <td>162</td> <td>28</td> <td>190</td> <td>0</td> <td>190</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>36.467</td> <td>(4.351)</td> <td>32.116</td> <td>3.827</td> <td>28.289</td> </tr> </tbody> </table> <p>In de paragraaf grondbeleid is een analyse opgenomen van de winst- en verliesverwachtingen per grondexploitatie.</p> <p><i>Tussentijdse winstneming</i></p> <p>In de notitie grondexploitaties van de commissie BBV is het volgende opgenomen: “Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de</p>	Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Beginbalans 1 januari 2018	Mutaties 2018	Boekwaarde 31 december 2018	Verliesvoorziening	Eindbalans 31 december 2018	Westerdel	22.564	(3.695)	18.869	2.987	15.882	Sint Maarten	409	(125)	284	0	284	Breekland fase I	13.332	(559)	12.773	840	11.933	Dr. Wilminkstraat fase II	162	28	190	0	190	Totaal	36.467	(4.351)	32.116	3.827	28.289
Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Beginbalans 1 januari 2018	Mutaties 2018	Boekwaarde 31 december 2018	Verliesvoorziening	Eindbalans 31 december 2018																																
Westerdel	22.564	(3.695)	18.869	2.987	15.882																																
Sint Maarten	409	(125)	284	0	284																																
Breekland fase I	13.332	(559)	12.773	840	11.933																																
Dr. Wilminkstraat fase II	162	28	190	0	190																																
Totaal	36.467	(4.351)	32.116	3.827	28.289																																

grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de exploitatie Sint Maarten is vastgesteld dat deze aan de gestelde voorwaarden voldoen en is in 2018 een winst verantwoord van € 50.000.

4 VOORZIENINGEN

4.1 Voorzieningen

Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van de gemeente Langedijk toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek vastgesteld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. In artikel 44 van het BBV is opgenomen dat voorzieningen (alleen) gevormd moeten worden voor:

1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
4. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden. Deze voorwaarden van het BBV zijn ook, terecht, opgenomen in de waarderingsgrondslagen van de gemeente.

Uit onze controlewerkzaamheden blijken geen bijzonderheden. De gemeente heeft deugdelijke onderbouwing aangeleverd voor de gevormde voorzieningen waardoor wij hebben kunnen concluderen dat de gevormde voorzieningen volledig en toereikend zijn verantwoord in de jaarrekening.

5 ANALYSE VERMOGEN EN RESULTAAT

5.1 Eigen vermogen

Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling (het gerealiseerde saldo van baten en lasten) en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. De gemeente mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren.

Om het resultaat van de jaarrekening goed te kunnen begrijpen, is het van belang dat u inzicht heeft in wat het effect op de reserves van uw gemeente is geweest (x € 1.000).

Resultaat 2018	
De totale baten van uw gemeente over 2018 bedragen:	65.334
De totale lasten van uw gemeente over 2018 bedragen:	68.750
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	(3.416)
Toevoegingen aan reserves (gedurende het jaar heeft de Raad besloten gelden te reserveren)	- 3.559
Onttrekkingen aan reserves (gedurende het jaar heeft de Raad besloten gelden te onttrekken)	+ 8.241
Saldo toevoegingen/ onttrekkingen reserves (er is meer onttrokken aan de reserves dan er in gestort)	+ 4.682
Gerealiseerd resultaat	1.266

Het eigen vermogen van uw gemeente is in 2018 met een bedrag van € 3.416.000 afgenomen. Dit komt overeen met het saldo van baten en lasten (exclusief mutaties in bestemmingsreserves) zoals dat is verantwoord in de programmarekening.

Het resultaat voor aanvullende resultaatbestemming bedraagt € 1.266.000 voordelig. In de balans is dit afzonderlijk onder het eigen vermogen gepresenteerd (“Gerealiseerd resultaat”).

6 INTERNE BEHEERSING

6.1 Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2018 hebben wij in december 2018 de tussentijdse controle voor de gemeente Langedijk uitgevoerd. Deze tussentijdse controle strekt zich niet verder uit dan noodzakelijk is om tot een oordeel te komen over de jaarrekening 2018. Daarbij beoordelen wij voornamelijk de opgenomen maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing binnen de processen, die zijn gericht op het waarborgen van een betrouwbare informatievoorziening, zowel binnen uw organisatie als naar buiten toe aan derden. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de tussentijdse controle, zijn vastgelegd in de managementletter. Wij hebben de bevindingen van onze tussentijdse controle besproken met de organisatie en de audit commissie op 28 januari 2019.

In onze managementletter hebben wij geconcludeerd dat de administratieve organisatie en interne beheersing (de controles in de lijn, gecombineerd met de verbijzonderde interne controles) van de gemeente Langedijk **voldoet aan de daaraan te stellen eisen.**

Voor ons betreft 2018 het tweede controlejaar, echter hebben wij over 2017 geen interim controle kunnen uitvoeren. Derhalve hebben wij alle bijzonderheden die wij geconstateerd hebben bij de uitvoering van de tussentijdse controle gerapporteerd in de managementletter. Ten opzichte van voorgaand jaar zien wij binnen de organisatie een positieve ontwikkeling in het kader van interne beheersing. De onderwerpen met betrekking tot de jaarrekening zijn toereikend opgepakt en in onderling overleg afgewikkeld. De onderwerpen met betrekking tot procesverbeteringen hebben wij een prioriteitsstelling meegegeven. Wij adviseren de gemeente deze onderwerpen gedurende de uitvoering te monitoren en de voortgang te bewaken. Bij de tussentijdse controle voor het boekjaar 2019 zullen wij de voortgang van de implementatie van onze aanbevelingen beoordelen en hierover

rapporteren in onze managementletter. Voor onze specifieke bevindingen en aanbevelingen verwijzen wij u naar de genoemde managementletter.

7 VENNOOTSCHAPSBELASTING

7.1 Vennootschaps- belasting

Met ingang van 2016 vallen gemeenten (voor bepaalde activiteiten onder bepaalde voorwaarden) onder de werking van de Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb). Deze wijziging is ingevoerd om publiekrechtelijke lichamen op dezelfde wijze te behandelen als private organisaties. Uw gemeente heeft de activiteiten geïnventariseerd die (mogelijk) belastingplichtig worden als gevolg van de invoering van de vennootschapsbelasting.

Vervolgens heeft de gemeente deze activiteiten nader geanalyseerd, waarbij de gemeente gemotiveerd heeft aangegeven of, en in welke mate, de vennootschapsbelasting van toepassing is. Dit heeft geleid tot een belastbaar resultaat van € 0.

De last vennootschapsbelasting in de jaarrekening is bepaald met inachtneming van de rekenmethodiek die door de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) is aangedragen. De toepassing van deze handreiking leidt in de praktijk tot een aantal discussies tussen fiscalisten en de belastingdienst, waardoor de uitkomsten hiervan niet zonder meer duidelijk zijn. Dit heeft mogelijk nog effect op de door de gemeente nog in te dienen voorlopige aanslag.

Pas na een eventuele afstemming met de Belastingdienst of op het moment de definitieve aanslag wordt vastgesteld zal blijken of en in hoeverre de fiscus de door de gemeente gevolgde standpunten overneemt. Om die reden kan de in de jaarrekening bepaalde belastinglast achteraf nog aan verandering onderhevig zijn. Desalniettemin zijn wij en het college van mening dat de vennootschapsverplichting, uitgaande van de nu beschikbare informatie, juist is verantwoord in de jaarrekening.

8 OVERIGE BEVINDINGEN CONTROLE JAARREKENING

8.1 Wijziging in verslaggevingsvoorschriften en overige wet- en regelgeving	<p>In de jaarrekening 2018 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt.</p> <p>De gemeente heeft de jaarrekening verder aangepast conform de wijzigingen in het BBV, waaronder het toevoegen van de verplichte bijlage met de taakvelden.</p>
8.2 Bevestiging van het college	<p>Wij hebben van het college een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.</p>
8.3 Meningsverschillen met management of beperking in reikwijdte van de controle	<p>Er zijn geen meningsverschillen met het management noch het college geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en het college van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.</p>
8.4 Normering topinkomens (WNT)	<p>De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 189.000 niet te boven gaan.</p> <p>Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2018 voor de topfunctionarissen de gemeentesecretaris en griffier geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.</p> <p><i>Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd</i></p> <p>In overeenstemming met het controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen</p>

als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is. In onze controleverklaring hebben wij bovenstaande expliciet opgenomen.

**8.5
Single Information
Single Audit (SiSa-
Bijlage)**

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramen een zevental documenten aan het CBS te leveren. De SiSa-bijlage die opgenomen is in de jaarrekening, is opgesteld door de gemeente. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2018. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast. Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze terecht is ingevuld. U heeft dit aan ons bevestigd.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2018 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met een tabel, die wij ook opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro's	Toelichting fout/onzekerheid
OCW D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 OAB	n.v.t.	n.v.t.	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018	Fout	€ 3.284	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018	n.v.t.	n.v.t.	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
	Totaal		€ 3.284	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.

Uit de tabel blijkt dat wij bij onze controle geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

<p>8.6 Fraude als onderdeel van de accountantscontrole</p>	<p>In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.</p> <p>Wij hebben een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de ambtelijke organisatie van de gemeente Langedijk. Tijdens dit overleg is gesproken of het management aanwijzingen en of vermoedens heeft gehad voor de mogelijke aanwezigheid van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken.</p> <p>Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of de werknemers zijn betrokken die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing, of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn voor de jaarrekening.</p> <p>Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.</p> <p>Conclusie: Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2018 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.</p>
<p>8.7 Begrotingsrechtmatigheid</p>	<p>De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Deze normen dient de gemeenteraad zelf nader in te vullen en te concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.</p> <p>Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. Dit hoeft niet zo te zijn indien:</p>

1. kostenoverschrijdingen zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten,
2. kostenoverschrijdingen passend zijn binnen het beleid en
3. kostenoverschrijdingen ontstaan bij opneideregelingen.

In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betreft bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven. Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de raad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid kijkt de accountant naar de lastenoverschrijdingen per programma. Op twee programma's is een begrotingsoverschrijding op de lasten geconstateerd, welke de rapportagetolerantie overschrijden. Deze zijn in de tabel hierna opgenomen:

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsoverschrijding	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig telt wel mee
Ruimtelijke ordening	€ 1.181.000	V	
Sociaal domein	€ 2.179.000	V	
Investeringskredieten	€ 135.000	V	

Ten aanzien van de overschrijding van het programma 'Ruimtelijke ordening' is in de toelichting op de betreffende programma opgenomen dat er diverse verschillen zijn. Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door een overschrijding op het taakveld 820 Grondexploitatie niet bedrijventerreinen (-/- € 1.655.000). Deze overschrijding wordt echter ondervangen door extra baten ten opzichte van begroting op hetzelfde taakveld (+ € 2.324.000). Op grond hiervan telt deze onrechtmatigheid niet mee in de foutevaluatie, zoals opgenomen in de niet-gecorrigeerde controleverschillen (zie bijlage A).

Overschrijdingen in het sociaal domein worden beschouwd als een overschrijding op een opneideregeling en tellen derhalve niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.

De overschrijding van de investeringskredieten voor een bedrag van € 135.000 bestaat uit de historische vaarverbinding (€ 31.000), Rehabilitatie Geestweg (€ 29.000), Rehabilitatie O. Randweg (€ 29.000), Rehabilitatie Langebalkweg (€ 35.000) en een aantal kleine overschrijdingen (€ 11.000). Deze overschrijding is passend binnen het beleid van de gemeente zoals opgenomen in artikel 5 lid 3 van de financiële verordening en telt derhalve niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel.

	<p><u>Conclusie:</u> De begrotingsoverschrijdingen zijn getoetst aan de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. De in de jaarrekening opgenomen begrotingsoverschrijdingen worden gedekt door extra baten of betreffen een openeinderegeling. De overschrijding van de investeringskredieten ad. € 135.000 telt eveneens niet mee bij de bepaling van de strekking van ons rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2018.</p>
<p>8.9 Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving</p>	<p>Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.</p> <p>Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.</p>
<p>8.10 Naleving Europese Aanbestedingsrichtlijnen</p>	<p>Bij de uitvoering van de jaarrekening controle hebben wij conform het normenkader werkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van naleving van Europese Aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze werkzaamheden zijn geen afwijkingen gebleken die overeenkomstig de kadernota rechtmatigheid 2018 meegenomen moeten worden in ons rechtmatigheidsoordeel.</p>
<p>8.11 Schatkistbankieren</p>	<p>In december 2013 is de regelgeving betreffende het schatkistbankieren ingegaan. In de jaarrekening is de uitvoering van het schatkistbankieren conform art 52c van het BBV verantwoord. Het bedrag dat gemiddeld over een kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden (drempelbedrag) bedraagt voor 2018 € 470.000. In onderstaande tabel is aangegeven welke bedragen gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist zijn gehouden. Per 31 december 2018 stond € 0 op de rekening bij de schatkist.</p>

		Bedragen x € 1.000
Drempelbedrag schatkistbankieren		2018
Lasten begroting 2018		62.688
Maximaal toegestaan drempelbedrag (0,75%)		470
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 1e kwartaal		433
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 2e kwartaal		448
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 3e kwartaal		84
Gemiddeld saldo buiten schatkist gehouden 4e kwartaal		67
8.12 Afwaardering materieel vast actief	<p>Volgens interne verwachtingen zal het gemeentehuis van de gemeente Langedijk vanaf september 2019 buiten gebruik gesteld worden in de functie van gemeentehuis. Omdat de toekomstige bestemming nog niet bekend is, is gekozen om in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften een duurzame waardevermindering te verwerken voor een bedrag van € 2.167.000. Hiermee is uit voorzichtigheidsoogpunt vast een last genomen in het jaar 2018 en deze komt derhalve niet ten laste van toekomstige jaren.</p>	

Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Aard van de fouten	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	nihil	nihil
Totaal fouten	€ 0	€ 0
Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
PGB's	€ 504.750	€ 504.750
Totaal onzekerheden	€ 504.750	€ 504.750

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat geen sprake is van niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

Bijlage B – Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Langedijk in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Astrium beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings- maatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Astrium.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.

- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Astrium wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een audit commissie of algemeen bestuur, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Astrium, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Overige dienstverlening Astrium

Controle van enkele subsidieverantwoordingen.

Bijlage C – Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de leden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de gemeente Langedijk en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk aan derden worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel, welke zal worden verstrekt in onze controleverklaring.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

WWW.ASTRIUMOVERHEIDSACCOUNTANTS.NL

